

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 234 (3396) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Hivatalos jelentést adott ki a Kreml Eden és Hull Moszkvába érkezéséről

Hétfőn este már tanácskozásra ült össze a három külügyminiszter — Heves szovjet támadást vert vissza egy német páncélos hadtest a Pripjet torkolatánál

Stockholmból jelentik: (B. T.) A világhírvélemény érdeklődése a moszkvai megbeszélésekre irányul, még pedig olyan mértékben, hogy még a hadiesemények is háttérbe szorulnak. Londonban és Washingtonban azonban tisztában vannak azzal, hogy a szövetségesek most talán a háború politikai szakaszába lépnek. A kérdések egész sorát a háború utáni felfüggeszthetők, ezzel szemben más kérdéseket, mint például a Balkán jövőjének ügyét, még a háború vége előtt meg kell oldani. Szövetséges körökben ismételtül tartozik, hogy a Balkánon nagyobb katonai hadművelet előfeltételeihez tartozik, hogy a szövetségesek és a szovjet megegyezzenek a balkáni államok jövőendő helyzetének és a Balkán politikai kialakulásának kérdésében. A szövetségesek diplomatai behatóan dolgoznak, különösen a jugoszláv kérdés megoldásán és a balkáni katonai terveknek az oroszokéval való összeegyeztetésén.

Nagy küldöttség élén fogadta Molotov a két angolszász külügyminisztert

Moszkva. (Bud. Tud.): Hétfőn este a Kreml hivatalos jelentést adott ki, amely többek között ezeket mondja: Október 18-án Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere és Eden, Nagybritannia külügyminisztere Moszkvába érkezett. Hull kíséretében van Harri-man, az Egyesült Államok új moszkvai nagykövete, Bohlen, a külügyminisztérium jogügyi tanácsadója, Mac Dermot, a külügyminisztérium politikai tanácsadója és Dean vezérőrnagy. Eden külügyminisztert Strong, a külügyminisztérium tagja és Ismay tábornok kísérte el.

A repülőterén Molotov külügyi népbiztos nagy bizottság élén fogadta a vendégeket. A bizottságban volt Golikov vezérőrnagy, Moszkva katonai parancsnoka, aki üdvözölte az érkezőket. Több más népbiztos is képviseltette magát a fogadáson. A repülőterén volt Nagybritannia nagykövete, az Egyesült Államok ügyvivője, valamint Kanada és Nagybritannia képviselői. A repülőteret az angolszász országok zászlói díszítették. A vendégek elhaladtak a díszszázad előtt, majd a nagykövetségre hajtottak.

Hull szívélyesen nyilatkozott, melynek során azt mondta: „Különös elégtétel számomra, hogy Moszkvába jöhettek, annak a nagy országnak fővárosába, amely közös ügyben velünk szövetségelt. Továbbá az a kellemes lehetőség nyílik meg előttem, hogy viszonzhatom Molotov külügyi népbiztos látogatását. Nagy örömmel tekintek az Eden-nel és Molotovval való megbeszéléseim elé.”

Eden így nyilatkozott: „Örülök, hogy újra meglátogathatom Moszkvát és alkalom nyílik viszonzni Molotov múlt évi látogatását. Örülök, hogy most megindulnak a tárgyalások, melyek határo-

zatairól oly rendkívül sok függ.”
A kedden reggel kiadott jelentés szerint Molotov, Hull és Eden hétfőn este már összeült az első megbeszélésre.

Változatlanul Kremencsug a keleti harcok súlypontja

Berlinből jelentik: (B. T.) A német lapokból kitűnik, hogy a német arcvonal elleni szovjet támadás egyre hevesebbé válik. Megállapítható, hogy a Szovjet támadás, amely a német csapatoknak a Dnyeper mögé való visszavonása után néhány napra ellanyhult, most ismét nagyobb lendületű. Világosan kitűnik, hogy a mostani harcok rendkívül súlyos feladatokat róznak a németekre is. Az oroszok lényegében a

Velikije Luki szakaszra, a Pripjet-torkolatra és a Nyevelji szakaszra vonták össze támadásaikat, azonban a harc most már fellángolt az Azovi tengertől Nyeveljig is. A harcok súlypontja változatlanul Kremencsug, ahol a szovjet a legnagyobb erővel támad és ahol a Dnyeper nyugati partján létesített állásaiból déli irányban igyekeznek előre jutni. A csata sorsa német jelentés szerint még nem dőlt el. Másrészt rámutatnak a Pripjet-torkolatnál elért nagy német sikerekre, ahol egy német páncélos hadtest visszaverte a szovjet heves támadásait, sőt ellentámadásai két orosz gyaloghadosztaft és egy páncélosdandárt megsemmisített.

Algírából jelentik: (B. T.) Alexander tábornok főhadiszállásáról jelentik:

Hétfőn a harcok nem történt lényeges változás. Újabb heves esők akadályozták a 8-ik és 5-ik hadsereg előnyomulását, mivel a talaj sokhelyen sártengerre változott. Mindkét tengerparti szakaszon a németek rendkívül heves ellenállást fejtenek ki, míg a központi részen még nem vonultak utvédelmű állásokba. Clark és Montgomery most számos német sündisznóállás ellen irányítva támadásait, melyek a tengerparton heves tűz alatt tartják az angolszász csapatokat. Röviddel éjfél után közölték, hogy a brit csapatok Boianoig törték előre. Boiano városát a csata még folvik. Az Isernia szakaszon folyó harcokról csak annyit jelentenek, hogy heves tűzörpárbaj folvik.

Súlyosan sebesült német és angol hadifoglyok kicserélése

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A külügyi hivatal az utóbbi hónapokban tárgyalásokat folytatott az afrikai és a nagybritanniai fogolytáborokban levő súlyosan sebesült német katonák, az egészségügyi szolgálat az-ajainak és beteg kereskedelmi tengerészeknek német hadifogságban levő súlyosan sebesült brit katonákkal és egészségügyi szolgálatosokkal való kicserélése érdekében. E tárgyalások eredményeként több mint 5000 német katonát tér vissza Németországba. A súlyosan sebesült katonák kicserélése úgy történik, hogy október 18-án két német kórházhajó és két német személyn szállítóhajó érkezett Oran elé, hogy felvegyék az Észak-Afrikából hazaszállítandó 3876 német katonát. Október 19-én az angolok Götteborgba 831

súlyosan sebesült egészségügyi katonát és tengerészt adnak át. Ugyanakkor ugyanasok Götteborgban 434 súlyosan sebesült brit katonát, egészségügyi szolgálatost és tengerészt adnak át az angoloknak. Október 26-án Barcelonában 1061 súlyosan sebesült német katonát és egészségügyi szolgálatost cserélnek ki 1083 brit súlyosan sebesülttel és egészségügyi katonával.

A Pesti írja: **Zürichbe jelentés érkezett arról, hogy hétfőn éjszaka London felé heves légiharc volt. Német bombázók támadták Anglia délkeleti partját, dékét és több gép London fölé is behatolt.**

Zágrábból jelentik: (MTI) **Hétfőn kedde virradó éjszaka 22 óra 30 perc és 0 óra 30 perc között Szófiában légvédelmi elsötétítés volt.**

A moszkvai értekezlet és Európa szabadságharca

(P. A.) Egypár napos késedelemmel kezdődik a moszkvai értekezlet ahhoz képest, mint ahogyan az angolszász körökből eredett híradások elcinte jelezték. De most Eden és Hull külügyminiszterek már megérkeztek Moszkvába. s az új hírek szerint csütörtökön-pénteken megindulnak a Szovjetállammal a régóta erőltetett tárgyalások. Eleinte az elmúlt vasárnapra jelezték a tárgyalás kezdését, de éppen akkorra egy kis meghökkenést keltett a szovjetunió közlése, mely azt mondotta, hogy a moszkvai értekezleten a háború meggyorsítása, s evégett a Németország ellen nyugatról indítandó támadás, az ugynevezett „második arcvonal” kérdése lesz a főtéma, nem a három nagyhatalom háború utáni politikájának és a határkérdéseknek a rendezése. A szovjetsajtó közlése miatt az angolszász hatalmak vezető körei tiltakozóan elleuetették, hogy ők a moszkvai értekezleten való megjelenésüket csak az esetre ígérték, ha nem a második arcvonaltól, hanem a három nagyhatalom háborus céljai egyeztetéséről, a háború utáni politikai és gazdasági közös irányról fognak tájékozódást keresni. A „Times”, az angol hivatalos politika világlapja óvatosan úgy fejezte ki magát, hogy e közös politika tekintetében az ellentéteket megvizsgálják, s lehetőleg azokat meg is oldják.

Ugyanez a „Times” szintén a világháború legnagyobb eseményének minősíti, hogy a moszkvai értekezlet ilyen nagy egyeztető szándékkal összejöhessen. Még Eden angol külügyminiszter beszélt így a „legnagyobb esemény”-re utaló szóhasználatl. Azonban a legnagyobb esemény létrejöttét a szovjetsajtó második arcvonalas követelése úgy látszik már a kezdet-kezdetén veszélyeztette. A Szovjetállam ezután nyilvánította ki azt az álláspontját, hogy legfontosabb dolog a háború gyors befejezése, mert ő, a Szovjet már nem bírja sokáig az élelmezési nehézségek és a hadianyagban való kimerülések miatt. Ezekre a hiányokra a szovjetsajtó nyíltan rámutatott, mint a háború meggyorsítása iránti követelésének a legfőbb indokára.

Mintha erre jövő válasz volna, hogy a szovjethiányosságok ilyen kiküldtése után éppen most jön a hír az Oroszország javára való amerikai, angliai és kanadai szállításokról, illetve az ezek felől nagy megegyezésről. Kanadától gabona érkezik. Amerikából és Angliából hadiszerek és repülőgépek. Az angolszász nagyhatalmak e szállításokkal is arra akarják rábírní a Szovjetet, hogy ne sürgesse a második arcvonalat, hanem tartson ki a németek elleni háborúban. Az így türelemre bírt Szovjettel aztán a háborus és háború utáni politikai és gazdasági kérdések megbeszélését azért is szükségesnek tartják, mert maguk az angolszászok különösen a gazdasági hatalmi berendezkedések felől tudni szeretnék, vajjon a Szovjet

tömegereje és gazdasági rendezere részéről mire számíthatnak, illetve azt mennyiben tudják a maguk világhatalmi elképzeléseiben felhasználni. A Szovjet pedig körülbelül ebben a tekintetben nem fog színt vallani, s nyitott ajtókat kíván magának fenntartani.

Igen érdekes a második arcvonal iránti szovjetkövetelés folytonos szereplése a három nagyhatalom közötti mostani huzavonában. Lehet egészen igaz és őszinte az az indoklás, hogy Németországgal szemben a Szovjet nem bírja tovább a támadást, ha Németországot nyugatról is hátha nem támadják. Ha ez így van, akkor ez egyúttal azt a helyzetet is jelenti, hogy a keleti front eddigi hadműveletei felőrölték a szovjet haderejét, s onnan Németország rovasára döntés nem jöhet. Ha viszont nem igaz, hogy a Szovjet kimerülően van, akkor a Szovjet mégis azért hivatkozik erre, mert az angolszászok haderejét Európa nyugatára akarja átvitetni, s ekként az angolszászok balkáni és előázsiai hadikészletét mintegy leszerezni kívánja. Ez utóbbi esetben a Szovjet szabadabban mozoghat a maga balkáni és előázsiai hatalmi elhelyezkedése megvalósítására. Egyúttal szabadabb kezet kap a maga egész kelet-európai előtörése megszervezésére.

Az angolszász hatalmak körülbelül a Szovjetnek ezt a szándékát látják valószínűbbnek, mikor a nyugati második arcvonal harcaindítását nem tartják még hadászatiilag megérettnek. Félnék tőle, hogy ezzel igen felszabadítanak a Szovjetet Kelet-Európában, a Balkánon és Előázsiaiban. Ezért is volt az, hogy a moszkvai értekezletet erőltették mert itt szeretnék megszabni, hogy a Szovjet a mondott földrész-vidékeken az angolszász határrendező igényekhez igazodjék. Ha ebben a tekintetben a moszkvai értekezlet nem sikerül, akkor csak két út állhat az angolszászok előtt: 1. Vagy átengedik Kelet-Európát, a Balkánt a vele a Földközi tenger és Előázsia vidékeit a Szovjet befolyási területének. 2. Vagy szembe fordulnak a Szovjettel és Európa önvédelmi szerveződése mellé állnak.

Lehet, hogy a Németország elleni hatalmi hiúság és gazdasági féltékenység miatt az első utat választják. Ezzel azonban csak még erősebbé teszik Európa népeinek Németország mellé állását, s vele Európa önmagáért való szabadságharcát.

Börtalpu olcsó bakancsot kapnak a sokgyermekes családok és leszerelt katonák

A Magyar Tudósító jelenti: A közellátásügyi miniszter segíteni kíván a vidéken lakó szegényebb családok, valamint a polgári foglalkozásukhoz visszatért leszerelt katonák cipőbeszerzési gondjain. Ezért értesítette a törvényhatóságok vezetőit, hogy részükre aránylag gyengébb minőségű, de a polgári foglalkozásban igen alkalmas börtalpu bakancsok beszerzését teszi lehetővé. Előnyben részesülnek nagyszámú családok gyermekei, az olyan leszerelt katonák, akik cipőhiány miatt nem tudnak a polgári foglalkozásukban elhelyezkedni. Miután csak korlátozott mennyiség áll rendelkezésre, az igényjogosultságot a legnagyobb körültekintéssel kell elbírálni. A bakancsok ára páronként 35 pengő lesz, melyet indokolt esetben részletekben is lehet fizetni. — (Magy. Tud.)

Halálosvégű vasuti szerencsétlenség a nagyváradi pályaudvaron

Kingrott a szerkocsi s a benne utazó fiatalembert az egymásra torlódott vagonok darabokra tépték

Nagyvárad, okt. 19. Súlyos vasuti szerencsétlenség történt ma délelőtt a nagyváradi pályaudvaron. Tizenegy órakor gyors tehervonat futott be Biharpüspökiből. A raktárház előtt, a püspökii felüljáró hid közelében — nem tudni mi okból, talán a váltószervezetben történt hiba folytán — a gyorsvonati sebességgel haladó tehervonat szerkocsija hirtelen kingrott, minek következtében a szerelvény hat kocsija egymásra torlódott, s a szó szoros értelmében pozdorjává tört. A hatalmas erő, mellyel a kisiklott szerkocsi az egész szerelvényt erőszakkal lefékezte, a mozdonyt is lerántotta a sínéről. A szerencsétlenségnek halálos áldozata is van: Seres Kálmán 20 éves, biharpüspökii lakos, főiskolai hallgató, egy vasuti főpályamester fia, aki a kisiklott szerkocsiban utazott. A fiatalember a szerencsétlenség pillanatában kingrott a kocsiból s ez okozta vesztét: az egymásra

torlódtott vagonok darabokra tépték. Rajta kívül még két személy tartózkodott a kocsiban. Azok helyükön maradtak s kisebb sérülésekkel megmenekültek.

Még a délelőtti folyamán rendőri bizottság szállt ki a helyszínre s az állomásfőnökség részéről kiküldött bizottsággal kötötve folytatott vizsgálat során megállapította, hogy a szerencsétlenség előidézésében sem külső rongálás, sem mulasztás nem játszott közre. A szerencsétlenséget műszaki hiba okozta, melynek pontos kivizsgálása a délutáni órákban történik meg.

Mint hogy a kisiklás a II-ik vágányon történt, a forgalom zavartalan lebonyolításának ecmi akadályosincs. A hat, egymás hegyén-hátán zsúfolódó, szinte egy halomban lévő kocsis roncsainak eltakarítása gyors ütemben folyik és valószínű, hogy este már be is fejeződik.

Munkásküldöttség a helyettes polgármesternél

Nagyvárad, okt. 19. Ma délelőtt munkásküldöttség jelent meg dr. Gyapay László helyettes polgármesternél faügyben. Soós Lajos az Erdélyi Párt, Nagy István pedig a NMK részéről jelent meg. A küldöttség előterjesztette a munkások azon kérélmét, hogy azok az üzemek, amelyek már beszerették a kereteiken belül dolgozó munkások faszükségletét, engedjék meg, hogy a munkások a saját részüket hazaszállíthassák. A helyettes polgármester azt a határozott ígéretet tette, hogy a megtartandó faértekezleten javaslatot fog tenni, hogy havonta egy bizonyos mennyiséget hazaszállíthassanak a munkások.

A küldöttség ezután arra kérte a polgármesterhelyettes, intézkedjék az-

irányban, hogy azok a munkások, akik mázsánként kapják a fát, ne legyenek kényszerítve, hogy mindennap váltsák ki azt, hanem, ha lehetséges, egyszerre nagyobb mennyiségben kapják meg azt. A polgármesterhelyettes azt a javaslatot tette, hogy az üzemek ezektől a munkásoktól szedjék be a faszelvényeket, váltsák ki a fát egy bizonyos nagyobb mennyiségben és úgy adják át munkásaiknak. A fakiváltást egy emberre bízzák majd. A küldöttség megnyugodva tért vissza és azon reményének adott kifejezést, hogy a polgármester intézkedése folytán bizonyos könnyítés áll be majd a munkások téli tüzelőszert ellátása terén.

V. György angol király temetésén alapozta meg a hírnevét, lóversenyterén „bukott le” Európa legügyesebb zsebtolvaja

Ujból mesteri munkát végeztek Fa detektívfelügyelő csoportjának tagjai az Uj Lóverseny pályán. Futtatás közben elfogták Szafkó Pált, a mostani idők leghírhedtebb zsebtolvaját, akit Közép-Európa rendőrségei már régóta köröznének. A mindig elegáns, vékonytestű, intelligens, szökehajjú Szafkó éppen nagyobb összeget helyezett el a fogadó-péztárnál, amikor a detektívek vállára tették kezüket.

Kiderült, hogy az utóbbi időkben Sashalmon teremtett „egzisztenciát” magának az összelopkodott vagyonából. Házat vásárolt, majd azt eladva teherautóval fuvarozott, dísznokkal kereskedett és majdnem virilistája lett a helységnek. Megmotoszásánál kerekén 5000 pengőt találtak pénztárcájában és különböző névre szóló, gyanús tartalmú és című leveleket, amelyeknek rejtett

szövegeit most igyekeznek a rendőrség megfejteni.

A mintegy negyven éves, több nyelven beszélő Szafkó akkor vált Európaszerte ismertté a rendőri krónikákban, amikor V. György angol király temetése alkalmával Londonba tette át működése színterét és százezrekre rugó gazdag zsákmánnyal végezte a kirándulását, még az angol Bobyk markai közül is sikerült megugrania. Detektívjeink már ez év augusztus óta keresik, mert a károsultak bejelentéseiből e hírhedt zsebtolvaj módszerére ismertek.

Érdekesen beszélte el például az egyik meglöpött magasállású hivatalnok értékes nyakkendőjének eltűnését, amiből a detektívek Szafkó „munkájára” következtettek. Az illető időse urat valaki a tömött villamosra nagyon előzékenyen, hátulról a hóna alá nyúl-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Orient express.
BELVAROSI: Egy bolond száraz csel.
CASINO: Fráter Lóránd.
KORONA: A varieté csillagal.

va, segítette fel, miközben hogy-hogy nem, a túlságosan előrecsúszott öklével állat kísé felütötte. Briliánsköves nyakkendőjének eltűnését azután a károsult otthon vette észre... A tolvajlásnak ez a „tapintatos” keresztül-vitele irányította a detektívek figyelmét arra a körülményre, hogy Szafkó bizonyára újra Pesten „dolgozik”. Fényképeivel a zsebkönyben azután most sikerült Európát jó időre e bűnözőtől megszabadítaniok.

Az erdélyi kívánságokat ismertetik az erdélyi képviselők a parlament ülésén

(Nagyvárad.) Hétfőn este 6 órakor fontos értekezletre ült össze az Erdélyi Párt nagyváradi tagozatának elnöki tanácsa. Az ülésen Kortszmáros László országgyűlési képviselő elnökölt. Megjelentek még dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag, dr. Patkó Elemér és Aray Árpád képviselők, Soós Lajos főtitkár, Szabó Károly ipartestületi elnök, a munkásság részéről Boros Mihály és Bodács Gyula továbbá az elnöki tanács valamennyi tagja az ifjusági vezetőkkel együtt.

Kortszmáros László megnyitó szavaiban ismertette az értekezlet célját, melyszerint a csütörtökön megnyíló parlamenti ülésen erdélyi kívánságokat és igényeket óhajtanak szövéteni az 1944. évi állami költségvetés keretében. Ezért megkeresték a bihari közületek érdekképviseletét, hogy kívánságaikat terjesszék előírásban az elnöki tanácsnak. A hétfő esti értekezlet letárgyalta és megvitatta a beérkezett kívánságokat, majd elhatározta, hogy a tárgyalás eredményeit az Erdélyi Párt vezérszónokai szövé teszik a képviselőházban.

Ismertették az értekezleten a nagybányai munkások siralmas helyzetét, majd elhatározta, hogy megteszik a szükséges lépéseket a munkások bérfelélése ügyében.

Kortszmáros László képviselő tárgyalás során megemlítette, hogy hiányzik Bihar megyében a tanító lakások és emiatt nem tudják a tanítók elfoglalni állásaikat, hozzáfűzve, hogy ezt a sérelmet ő fogja szövéteni a parlamentben. A munkáskérdések tárgyalása alkalmával állást foglalt az elnöki tanács az elagott iparosok nyugdíjazása ügyében is, majd alapos vita után elhatározta, hogy ezt a régóta óhajtott nagyjelentőségű kérdést az Erdélyi Párt teljes erejével támogatni fogja a képviselőházban.

Az értekezlet alkalmával ezenkívül hosszas és alapos vita tárgyává tettek minden beérkező kívánságot.

Szolgálatos gyógyszerárak:

V. CSOPORT:
KLEOPÁTRA gyógyszerár Kossuth Lajos-utca 2. (Barla Dezső) 15-15.
CSILLAG gyógyszerár, Mussolini-tér 3. (E. Csapó Z.) 25-51.
MÁTÁS KIRÁLY gyógyszerár, Szt. János-u. 50. (Ajtay G. Gyula) 21-31.
SZENT ANTAL gyógyszerár, Garlicy-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

Hihetetlen keménységgel folynak a harcok a keleti arcvonal déli és középső szakaszán

Dnyepropetrovszktól északnyugatra meghiusult a 20 lövészhadosztályal és sok páncélos dandárral végrehajtott szovjet áttörési kísérlet — Délolaszországban, a két parti szárnyon ellanyhult az angolszászok tevékenysége

Stockholm. (Bud. Tud.) Svéd lapok londoni értesülése szerint az angolszászoknak a balkáni partraszállásra irányuló előkészületei a befejezéshez közelednek. A balkáni angolszász inváziós csapatok parancsnoka valószínűen Clark tábornok lesz.

Berlin. (MTI.) Az Interinf a keleti eseményekről a következőket jelenti: A keleti arcvonal déli és középső szakaszán fellángolt nagyszabású harcok Dnyepropetrovszktól északnyugatra. Kievtől északra és Nyevelj vidékén vasárnap is hihetetlen keménységgel és erővel folytak. Dnyepropetrovszktól északnyugatra a szovjet hadvezetés legalább húsz lövészhadosztályt és sok páncélosdandárt dobott a harcba, hogy a német arcvonalat sarkaiból kiemelje. A német kötelek a támadók nagy túlerőjével szemben kitértek és így megakadályozták a bolsevisták tervezett áttörését. Csak ezen a szakaszon 43 páncélost semmisítettek meg a német kötelek és egész szovjet lövészereket tizedeltek meg. Az Azovi-tenger és a Dnyeper folyók között az arcvonal déli szárnyán aránylag nyugalom volt. Ezzel szemben Melitopolnál a bolsevisták makacs kitartással támadtak. A Melitopolj romjai közé behatolt néhány

harc csoportot a német védők az utolsó emberig megsemmisítettek és a további előretöréseket megállították. Melitopolj és Zaporozsje között a német záróerőségek gránátosai minden tömegtámadást visszavertek és 20 páncélost elpusztítottak. A bolsevisták veszteségei itt szokatlanul nagyok voltak. A Dnyeper középső folyásánál élénk harci tevékenység folyt. A bolsevisták többször megkísérelték az átkelést, de ezeket a kísérleteket visszaverték. — Kievtől északra a bolsevisták egy nagyobb hídfőből indultak támadásra délnyugati irányban. A német zárókötelek ezt a támadást már néhány kilométerrel az előretörés után felfogták. Egy német oldaltámadás a szovjet támadó éket átszaporosításra kényszerítette, aminek során az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett és támadó ereje csökkent. A harcok ezen a szakaszon még folynak.

Mindenütt szilárdan megtartották a német vonalakat

Berlin. (MTI.) Az Interinf a keleti arcvonal középső és északi szakaszáról a következőket jelenti: Szomszédos bolsevisták folytatták kétségbeesett átkelési kísérleteiket új hídfők létesítése érdekében, azonban hiába vetettek be újabb és újabb köteleket, fáradozásaiukat a német tüzés pontos tüzelése már a kiindulási pontokon meghiusította. A német állások csapatai ugyanakkor részben közelharcban kézigránátokkal és puskatással megtisztították állásaik előterét, úgyhogy a főarcvonal az egész szakaszon szilárdan német kézen maradt. A szmolenszk—orszi országút mentén a szovjet támadási ereje a nagy veszteségek következtében csökkent. A támadásokat legtöbbször már a kiindulásnál sikerült szétverni. A nyevelji ívben a bolsevisták a német arcvonalat déli irányban akarták feltépni. Átmenetileg sikerült nekik egy mélyebb betörés. A német gyalogos és páncélos kötelek, különösen a rettegett tigris alakulatok, lendületes ellentámadással

benyomták a betörést, úgyhogy az ellenség kétezernél több halottat hagyott hátra a csatatéren. Német páncélos kötelek 18 szovjet páncélost hat nehéz üteget, ugyanannyi sorozat ágyút, 14 páncéllhárító löveget és 20 nehéz gránátvetőt pusztítottak el. A nyevelji ív északi szárnyán is folytatták a bolsevisták erős támadásait, de eredménytelenül. A stromovikok bevetése sem segítette előbbre az ellenség támadásait. A léghárító tüzés 12. a német vadászok 7 stromovikot lőttek le. A német vonalakat mindenhol szilárdan tartották. Az északi szakaszon a német ütegek nagyobb csapatgyülekezéseket vertek szét, ugyanakkor menetoszlopokat vettek tűz alá. A szovjet csapatok itt csak kisebb összefüggéstelen támadásokra vállalkoztak, amelyek már a német állások előterében összeomlottak. Az időjárás rosszabbodása következtében a német légi haderő tevékenysége, de a szovjet repülők vállalkozása is csökkent.

Két nagy tiszogató vállalkozás fejeződött be a Balkánon

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti a délolaszországi harcokról: Az angolszász erők délolaszországi hadműveletei vasárnap az Apennineken levő német biztosító állások ellen összpontosultak, míg a két parti szárnyán a tevékenységük ellanyhult. — Capuától északkeletre több áttörési kísérletet hajtottak végre, Castel di Sassotól nem messze a támadók véres veszteségeket szenvedtek meghiu-

sult támadásaik során. Német páncéltörők és léghárítók megsemmisítettek négy angol páncélfelderítőt és három harcocsit. Ugyanígy a németek Berlano mellett az Apennineken meghiusították az angoloknak és kanadaiaknak a Foggia és Róma közötti út megnyitására irányuló erőfeszítéseiket.

Berlin. (MTI.) A legutóbbi napokban a Balkánon a Dunától délre, két

nagy vállalkozás fejeződött be, melyekkel sikerült az ottani bandákat alaposan eltüntetni. A Fruska Gora hegyeiben több heves csatában erősebb csoportokat sikerült a kozákoknak szét-

Házat, birtokot, szőlőt
e adni, venni
akar, keresse fel
PRAGER ügynokséget
Teleki-utca 38. szám.

verniök. Nyolcszáz foglyot ejtettek és a halottak száma is ugyanennyi lehet. Különösen nagy volt a kozákos csapatok zsákmánya fegyverben. Több más sikeres tisztogató vállalkozás ért véget a szlavonai Papuk hegységben, ahol a német csapatok, a helyi önvédelmi csapatokkal együtt négy nagyobb bandát pusztítottak ki az utolsó szálig.

Vita a svéd parlamentben az idegen futárrepülőgépek körül

Általános készenléti költségvetés megszavazását kérte a nemzetvédelmi miniszter

Stockholm. (MTI.) Hétfőn tartotta a svéd parlament az őszi ülésének első ülését. A képviselőház első ülésén hivatalosan bejelentették, hogy Sybilla hercegnőnek, Gusztáv Adolf leendő trónörökös feleségének leánya született. Néhány formáság elintézése után a képviselőház titkos ülésre ült össze. A felsőház megnyitó ülésén szóba hozták az idegen futárrepülőgépek kérdését, ami már hosszabb ideje foglalkoztatja a svéd közvéleményt. A svéd ellenzéki sajtó egyre gyakrabban hangsúlyozza, hogy a különféle hadviselő hatalmak futárrepülőgépei a svéd hatóságok nem részesítik azonos bánásmódban. A svéd külügyminisztérium közleményt adott ki a kérdésben és nyomatékosan hangsúlyozta, hogy Svédország nem tesz különbséget az egyes hadviselő hatalmak futárrepülőgépei között. A vita tart a hivatalos közlemény kiadása után is és később a parlamentben is kitértek rá. Főleg Sköld hadügyminiszter támadta ezzel kapcsolatban. A hadügyminiszter hétfőn a képviselőház ülésén nagy okmányosomóval jelent meg és politikai

körökben ebből a körülményből következtettek arra, hogy milyen kérdést tárgyalnak a titkos ülésen. A képviselőház titkos ülésén Hansson miniszterelnök, a felsőház ülésén Günther svéd külügyminiszter szólalt fel először. A kormánynyilatkozatot vita követte. A képviselőház szerdán kezdi meg külpolitikai vitáját.

Stockholm. (MTI.) A NTI. jelenti: A második kamarában Hansson miniszterelnök, az elsőben pedig Günther külügyminiszter hétfőn külpolitikai nyilatkozatot tett. Az országgyűlésen több kormányindítványt nyújtottak be. Így például az igazságügyminiszter törvényjavaslatot készített a svéd rendőrség helyzetéről háború esetén. A nemzetvédelmi miniszter felhatalmazást kért ügyvezető ügyrombolók építésére. Postaköltségvetésben rendkívüli költségszerzésére a kormány 52,5 millió forinát kért, ezenkívül azt javasolta az országgyűlésnek, hogy erre az évre általános készenléti költségvetést fogadjon el.

Török kormánytényezők behatóan tanulmányozzák az angol-portugál egyezményt

Bukarest. (MTI.) ■ Zambuli jelentések arról szólnak, hogy felelős török politikai körökben a portugál események még mindig nem kerültek le a napirendről. Jól értesültek véleménye szerint török kormánytényezők behatóan tanulmányozzák az angol-portugál egyezmény minden szavát, melyből következtetéseket akarnak levonni Törökország jövőbeli politikai magatartására. Ez a körülmény annál figyelemreméltóbb, mert illetékes helyen már egyszer kifejezésre juttatták azt a véleményt, hogy a portugálok lépése nagyjelentő-

szerű kezdeményezésnek tekinthető. Bukarest. (MTI.): A kormányhoz igen közel álló Timpul így ír: Portugália megtette az első lépést a semlegesítés feladása terén. Az egyezmény tulajdonképpen katonai jellegű, amely feljogosítja a másik felet arra, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen. Portugália ma már semleges államnak nem tekinthető, hanem legjobb esetben nem hadviselőnek. Ez az állapot is csak addig tarthat, amíg az Azori szigetek nem válnak harcstérré.

Fontos határozatokat hoz az indiai függetlenségi liga sonani értekezlete

Sonan. (MTI.) A Német TI jelenti: Az indiai függetlenségi liga főhadiszállásának bejelentése szerint, a liga képviselői október 21-én Sonanban értekezletre ülnek össze, amelyen fontos határozatokat hoz-

nak. A határozatokat október 21-én, egyidőben egész Kelet-Ázsiában nyilvánosságra hozzák.

Sonan. (MTI.) A Német TI jelenti: Több, mint 2000 hindu gyűlést rendezett, amelyen üdvözölték

a Fülöp-szigeteket, függetlenségük elnyerése alkalmából. Bose, a független hindu hadsereg főparancsnoka, beszédében többek között azt mondta, hogyha történelmi menetelésüket Új Delhí ellen megkezdik, akkor kétmillió hindu katona, akit az angolok

mozgósítottak, oldalukon fog harcolni. Azokkal a fegyverekkel állnak mellőjük, melyeket az angolok adtak nekik. Harcuk — ugymond — még ebben az évben megkezdődik. A hindu nemzeti hadsereg bevonul Indiába.

— Nem nyugszunk addig — fejezte be —, amíg az angolokat Indiából el nem izzuk, vagy be nem zárjuk ugyanazokba a fogdába, amelyekben a mi honfitársaink vannak most.

Eden és Hull megérkezett Moszkvába

Csak szerdán, vagy csütörtökön kezdődik a hármass értekezlet —
Legfontosabb probléma: a háború meggyorsítása

Pelnski. (MTI): A NTL. jelentik: Mint az angol híroroda hivatalosan közli, Eden és Hull megérkezett Moszkvába.

Lisszabon. (MTI): A moszkvai rádió jelentik, hogy Hull amerikai és Eden brit külügyminiszteren kívül Moszkvába érkezett még Harriman, az Egyesült Államok új moszkvai nagykövete és Ismay tábornok, az angol hadügyminisztérium vezérkari főnöke, valamint Strong, az angol külügyminisztérium helyettes államtitkára.

London. (Bud. Tud.) A Times szerint nem valószínű, hogy a háború utáni határmegvonás, kérdését a moszkvai értekezleten megvitatják. A lap szerint a szovjet nem igényli 1921 évi határainak kiterjesztését.

Bern. (Bud. Tud.) Nelson, az amerikai hadfelszerelési hivatal vezetőjét Stalin több mint másfélórás kihallgatáson fogadta. Nelson Stalinnek ajándékozta értékes pipagyűjteményét.

Egyezmény az oroszországi szállítók jelentős fokozására

Zürich. (MTI): Londonból jelenti a Svájci Távirati Iroda: A küszöbönálló háromhatalmi értekezletet, amely a hét szerdán vagy csütörtökön kezdődik, jól értesült londoni körökben a következőképpen világítják meg: A Moszkvából érkező jelentések, hogy első és legfontosabb problémaként a háború

megrövidítésének kérdését kell megvitatni, Londonban nem keltettek csodálkozást, azzal azonban számolnak, hogy ezek Amerikában bizonyos elhidegülést okoznak, mert a tárgysorozat összeállítása során kitűnt, hogy Washington politikai kérdésekre, a határok megvonásának kérdésre és a három ország háború utáni problémáira helyezi a főhangsúlyt, míg Moszkva azt akarja, hogy mint a legfontosabb kérdést, a háború megrövidítését tárgyalják. Mindamellett Londonban ezeket a nézetkülönbségeket nem tekintik áthidalhatatlannak.

Lisszabon. (MTI) Londonból jelentik, hogy a külügyminiszterek értekezletét megelőzően kedden Londonban egyezményt fognak aláírni,

melynek értelmében az oroszországi szállításokat lényegesen fokozzák. Ezenkívül jegyzőkönyvet írnak alá a Nagybritannia, az Egyesült Államok, Kanada és a Szovjetunió között már korábban létrejött egyezmény meghosszabbításával kapcsolatban. Hír szerint a megegyezések értelmében a Szovjetunió részére igen nagyszámú vadászgépet és bombavetőgépet továbbá rezet, horganyt, nikkelt, alumíniumot és szerszámgepeket szállítanak. Ezenkívül valószínűleg megállapodás jött létre Oroszország élelmezési nehézségeinek leküzdésére, minek érdekében Kanadából búzát, zsírt és konzervkészleteket szállítanak.

Még mindig vannak nézeteltérések

Zürich. (MTI) Londonból jelentik: A Times hétfői számában a küszöbönálló moszkvai értekezletről sugalmazott vezércikket közöl: A londoni politikai körökben nagy feltűnést keltett cikkben a szerző többek között ezeket írja: Most fog megkezdődni a moszkvai hármass értekezlet, amely bizonyára legfontosabb diplomáciai eseménye a háború folyamán. Minden ilyen értekezlet első célja szükségkép — és erre a félhivatalos orosz sajtó sem mulasztotta el rámu-

tatni, — hogy meggyorsítsák az Egyesült Nemzetek föellenségének bukását és tökéletessé tegyék a győzelmet. Még ha a külügyminiszteri értekezlet döntései inkább politikai mint stratégiai területen mozognak is a főcél mégis a háború meggyorsítása lesz. Nagyon fontos politikai kérdés, hogy összeegyeztessék a három hatalom politikai magatartását az olyan területeken, amelyek már a katonai műveletek színhelyei vagy a legközelebbi jövőben azzá válhatnak. Olasz-

Szerdán nappali, csütörtökön éjjeli légtalmai gyakorlatot tartanak Nagyváradon

Nagyvárad thj. város légtalmai parancsnoka 1/106—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. kolozsvári honvéd hadtestparancsnokság 19.563/Eln. lgv. pk. — 1943. számú rendeletével a város egész területére és a II. csoportba sorolt vagyontárgyak, valamint a III-ik légo. csoportba tartozó építményekre kiterjedő egy nappali és egy éjjeli légo. gyakorlat tartását rendelte el.

A nappali gyakorlat időpontja 1943. évi október 20-ika, az éjjeli gyakorlaté pedig az ezt követő nap, október 21-ike.

Az említett napokon a nappali, illetve esti, vagy éjjeli időben elhangzó, légi veszélyt jelző szirénák megszólaltakor mindenkinek kötelessége úgy viselkedni, mint tényleges támadás esetén.

A riadójel elhangzása után kivétel nélkül minden II-ik csoportba sorolt vagyontárgy, ugyancsak minden III-ik légo. csoportba tartozó építmény (légtalmai önállóan ellátó ház és házcsopót) légtalmai parancsnoka maga választotta feltevés szerint gyakorlatot köteles tartani. A

gyakorlat célja a légtalmai felkészültség és működőképességének megállapítása, illetve ellenőrzése. Különösen ki kell terjedni a gyakorlatnak:

- riasztás és annak továbbítására;
- a hirtrendszer ellenőrzése;
- a tüzoltó;
- a mentő és
- a romeltakarító szolgálat működésére.

A gyakorlat megtartását a m. kir. honvéd állomásparancsnokság, valamint a Légtalmai Liga közgei megjelölészerűleg ellenőrizni fogják. A vagyontárgy, ház-, házcsopót légo. parancsnok maga választotta feladatán kívül, az ellenőrző közegek esetenként külön feladatot is fognak adni, amelyeknek végrehajtását ellenőrzik.

A gyakorlatban a hatósági légo. segélyosztatok (tüzoltó, mentő, romeltakarító, helyreállító osztatok) szintén résztvesznek, külön parancs szerint.

A gyakorlatban a Magyar Királyi Államvasutak állomásai és szervei nem vesznek részt, az elsőtűtőket azonban végre kell hajtani. A hely-

beli kórházak a gyakorlatot kötelesek megtartani azzal az eltéréssel, hogy a betegeket az óvóhelyre levinni nem kell.

A hatósági légo. segélyosztatok a légi veszély elmúlt sziréna jelzés után is egyideig helyükön maradnak. A külön kiadott parancsnak megfelelően, őket munkájukban akadályozni nem szabad. Ugyancsak végre kell hajtani a maga választotta, vagy az ellenőrző közegek által kiadott feladatnak megfelelően a gyakorlatot annak teljes befejeztéig, a sorolt vagyontárgyaknak és ház-, házcsopótoknak is.

Felhívom a város közönségének figyelmét, hogy mindazok ellen, akik a fentiekben kiadott rendelkezést nem hajtják végre, vagy akik a gyakorlat tartama alatt nem az előírt módon viselkednek, ellenük az 1939. II. tc. alapján az eljárást megindítom.

Nagyvárad, 1943. évi október hó 16-án.

KRASZNAY s. k.
m. kir. rendőrfőtanácsos, légtalmai parancsnok.

Ujságárúsító bódé

forgalmas helyen készpénz óvadék ellenében azonnal kiadó.

Cím a kiadóban

országban a legfőbb politikai döntéseket a három hatalom közösen hozta meg és közösen is hirdette ki. Jugoszláviában mindhárom hatalom megadja a partizánoknak az összes lehető segítséget, de még mindig bizonyos nézeteltérések vannak abban a tekintetben, hogy Mihailovics tábornok és csapatai milyen potenciális értékkel bírnak a szövetségesek ügye szempontjából. Lengyelországban is úgy látszik különféle illegális ellenállási szervezetek vannak, amelyek összeköttetésben vannak a külfölddel. Ha az orosz hadsereg lengyel területre ér, súlyos válságokra kerülhet sor, ha a központi lengyel szervezetek utasításokat vagy irányvonalakat adnak az illegális szervezeteknek függetlenül az orosz főparancsnokságtól vagy anélkül, hogy azt értesítenék. Elegendhetlenül szükséges a legerősebb együttműködés a szervezetek között.

Folyóirat-szemle

MEGJELENT A MAGYAR SZARNYAK legújabb száma. János István kitűnő repülőfolyóirata ismét gazdag és változatos tartalommal ismerteti a bel- és külföldi repülőfolyóiratokat a repülésügy iránt érdeklődő magyar közönséggel. A légiháború legújabb eseményeit foglalja össze Bisits Tibor repülőalezredes. Egy világháborús légítámadás emlékét idézi fel Ságody József, Raczko Lajos a debreceni repülő alapi kiképzőkeret tevékenységéről számol be. A Magyar Aeró Szövetség vezetőinek németországi tanulmányútról is kapunk érdekes adatokat. A repülő ujságíróról ír Baróti Géza. Megismerjük a lapból Kesselring tábornagy életrajzát és nagyszerű képes oldalakat láthatunk a Ju. 88. zuhanóbombázókról. A repülőgépszármányról Busmann professzor, a neves német aerodinamikus előadásának keretében emlékezik meg a lap. Kinek mit jelent a modellezés? — erre a kérdésre ad feleletet Körinterju formájában Stirling György. A csavarszármány repülőgépek harcát is megismerjük a tengeralttjárók ellen. Számos más érdekes cikk keretében élvezetes olvasmányt kapunk a repülés legfrissebb eseményeiről. A Magyar Szárnyak ára 80 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-n. 93.) küld.

Egy hadtüzemlő magyar munkással folytatott beszélgetésről közöl érdekes, ezimes riportot a Magyar Katonaujság legújabb száma. Ezenkívül a páncéltörő ágyuról és a légvédelmi tüzfegyverekről, tüzeink kiképzéséről, valamint a magyar népművészetről közöl sok fényképpel illusztrált, közérdeklődésre számot tartható cikkeket. A Magyar Katonaujság ára — a 16 oldalas képes Tábori Ujsággal együtt — változatlanul 10 fillér. Mindenütt kapható.

Üzen az otthon!

„Mocsarak és erdők közepette is megállunk helyünket,
az idevalósi népek is csodálnak bennünket”

Üdvözet a Szigligeti Színház régi és új tagjainak

Mai postánkat Gyapay József hadmagy írásával kezdjük (Tp. Z. 948-ról, aki a következőket üzeni: Oroszföldről szeretettel csókolom feleségemet, gyermekeimet, szüleimet és rokonaimat. Összes váradi ismerősömet, barátaimat és tisztviselő társaimat üdvözlöm. Jól vagyok. Szeretettel várom lapjait, mert „muszka földön lassan jár a posta”!

Borbély József honvéd (K. 743) üzeni édesanyjának, hátyjainak és sógornóinak, Peizer Károlyné uraszonynak, Bakó Károly úréknak és a Dankó-utca 28. számú ház udvarbelijeinek Nagyváradra: Egészségesek vagyok, ne aggódjanak értem. Imádkozzanak és sűrűbben írjanak. Iboly sógornőtől ezton kérek bocsánatot, kérem ne haragudjék reám és írjon ő is.

Turbucz Lajos honvéd (Tp. B. 817) üzeni: Kedves szüleim és húgom, jól vagyok, a csomagot megkaptam. A fényképezőgépet már alig várom, otthonról és az ismerősöktől sok levelet várok. Számtalanszor csókolom szüleimet és az ismerőseim üdvözlöm.

Kulcsár Elek honv. (Tp. B. 817) üzeni Pelbárhidára szüleinek és testvéreinek, hogy bátyjával együtt jól van. Rendesen kap levelet. Mindenkét csókol.

György Vince honv. (Tp. B. 817) üzeni Váradlesre szüleinek és testvéreinek és Nagyváradra öv. Nagy Károlynénak: Jól vagyok, nincs semmi bajom, több levelet kérek s várok. Sokszor csókolok mindenkit.

Sáhy Lajos honvéd (F. 438) írja: Itt vagyunk, távol a hazaiaktól, ott ahol nem hallik a hazai harangok zúgása és nem fénylik a hazai templomtornyok ékes keresztje. Mocsarak és erdők közepette is megállunk helyünket és az idevalósi népek is csodálnak bennünket.

Osváth Sándor övezető (Tp. K. 864) írja: Bajtársi üdvözetem küldöm a Magyar Lapok szerkesztőségének és kiadóhivatalának. Üzenem Szentjohbra szüleimnek, testvéreimnek, Irénkének és az összes ismerősöknek, hogy jól vagyok, nincs semmi bajom. A csomagot megkaptam.

Lamanez József honv. (Tp. F. 458) üzeni: Kedves szüleim, jól vagyok, nincs semmi bajom, csak minél többet irjatok. Köszöntöm Dary Erzsikét, kedves szüleit, a kis Manikát és váradi leányismerőseim. Irjanak nagyon sokat. Drága jó édesanyám, csókolom. Sanyi öcsémre sokat gondolok.

Varga József honv. (Tp. F. 458.) üzeni szüleinek, testvéreinek, Szellő Sándor öv. ismerőseinek, barátainak, Mancikának, Irmuskának, Almási Károly hugának, hogy ne aggódjanak, nincs semmi bajuk.

A tavalyi színházi zenekar tagjai irják Szabó Ernőnek:

Szívélyes üdvözetünket küldjük és sok sikert kívánunk a társulat régi és új tagjainak — valahol Oroszországból: Rudolf Gyula szakaszvezető, Szautner Károly szakv., Molnár szakv., Szabó szakv., Urbán István Timár Ferenc öv., Juhász Dezső öv., Krámlí András szakv., Adorján szakv., Fábí József tizedes, Mai-

lath szakv., Todorán szakv., Jandó Ferenc tizedes.

Buzás Zoltán honv. (K. 641.) üzeni feleségének Nagyváradra, házassági évfordulója alkalmából: Drága feleségem, vigyázz magadra. Házassági évfordulónk alkalmából szerető csókjait küldi. Írjed a messze orosz földről. Kezeit csókolom szüleimnek is. Irjatok minél többet. — Buzás hajtársunk családi jubileuma alkalmából mi is szeretettel gondolunk rá és sok szerencsét és boldogságot kívánunk. (Szerk.)

Papp Zsigmond honv. (Tp. F. 458.)

üzeni Nagyváradra sógorának és b. családjának, hogy jól van, nincs semmi baja. Irjanak. Csókolja a kis Sanyikát. Irmusnak üzeni, hogy írjon többet. Üdvözetét küldi a Verescukrázdába.

Farkas István üzeni a fenti tábori postáról egy barna, aranylelkű aszszonynak és megköszöni a sok kedvességet és szíveséget.

Bronz Sándor honv. (F. 458.) üzeni drága feleségének és kisfiának, hogy jól van, várja szabadságát. Jó egészséget kíván.

Farkas István honv. (Tp. Z. 683.)

írja eszabolei plébánosának: Tessék elhinni, miadanyian érezzük itt az elmaradt vasárnapi istentiszteletek hiányát, nagyon érezzük. Tessék elhinni, Főtisztelendő ur, itt tudjuk csak felmérni igazán, mit jelent a templom. Igen sok megható jelenetnek vagyunk szemtanúi, amikor a helyi lakosság özönlök tábori miséinkre. Üzenem a hazai fiataloknak, legyenek istenfélők s addig járjanak templomba, amíg a keleti barbarizmust távol lehet tartani. Ha ők templomosak lesznek, ez örökre sikerülni fog.

Végezetül egy hazai üzenetet közlünk. M. Nagy Imre üzeni Nagyváradról Bancsik Gyula honédnek (Tp. B. 817.), hogy nem kap levelet. Nem érti, hogy nem kapja meg leveleit s azért nem válaszol? Itthon egyébként minden rendben. Kéri, írjon mielőbb.

S ezzel mai postánk végére értünk.

KASZAP-KULTUSZ NYOMÁBAN

A szegedi szenzáció

Írta: SAÁD BÉLA

Nagy port ver fel napjainkban Kaszap István kultusza. A Budapesten megjelenő „Új Nemzedék” sorozatos cikkeket közöl a Kaszap-kultuszról. Ezek között érdekes nagyváradi vonatkozású is akad, melyet mi is megismertünk olvasóinkkal.

Nagyváradra kellett utaznom, hogy megtudjam a szegedi szenzáció részleteit. Nagyváradra költözött Vargha Gyuláné férjével együtt, mert akkora szenzációt, mondhatjuk úgy is, tömegmozgalmat keltett, meglepő hirtelenséggel gyógyulása, amelyet akkor is és azóta is rendületlenül Kaszap István segítségével tulajdonít.

Előző cikkünkben is arról volt szó, milyen események idézték elő a Kaszap-kultusz sokszázéves arányait. Most egy részletesen előadott példán vizsgálhatjuk, mit jelent egy rendkívüli esemény egy-egy városban s annak környékén. Ma már igen sok városnak megvan a maga eseménye. Történetek feltűnő dolgok Szombathelyen, Kőszegen, Zalaegerségen, Szatmárnémetiben, Győrött és Komáromban, Balassagyarmaton és Szolnokon, hogy csak — azokat említsem, amelyekről tudok, érdemes volna valamennyiről írnom, ha az volna a célom, hogy a maig történet rendkívüli és csodálatos imameghallgatókat öszegyűjtsem.

De nem ez a szándékom. A Kaszap-kultusz nyomában járok és csak annyi a választott feladat, hogy a kultusz terjedésének, hatalmas arányainak és jellegének magyarázatát és okait keressem. E feladatomban teljesítésem közben megírtam eseményeket, amelyeket emberi észszel természetes módon magyarázni mindez ideig senki sem tud, s megírtam eseteket, amelyek rendkívülieknek látszanak, de ezt perrendszerűen bizonyítani nem lehet.

Vargha Gyuláné történetét azért ragadtam ki a nagy anyagból, mert — megmozgatott egy százéves lakosú várost.

Tudták róla a Pusztaszeri-úton és sokan a városban, hogy súlyos beteg. Látták, amikor orvoshoz vitték, hogy féloldalára bék, nem mozdul a bal szeme, nem mozdul a bal karja, nem mozdul a ballába, s férjére nehezdedve emelik, viszik. Magával tehetetlen aszszony volt. És ez az asszony egy napon

elutazik Budapestre. Elutazik? Kettő emelik be a halóköcsibe, a lefektetik.

Aztán néhány nap múlva hazajön. Végigsétál a Pusztaszeri-úton... Néhány kérdés... Kaszap István sirjánál volt... Néhány nap múlva, mintha búceujárhely lenne a háza... Ismerős és ismeretlen mindent tudni akar... Kimegy az utcára, felismerik, továbbítja a hirt és néhány perc múlva akkora embergyűrű veszi körül, hogy rendőrnök kell kiszabadítani...

Az emberekben elevenen él a csodavárás és azt hiszik, hogy találkozhat az igazolással...

A viharzó érdeklődés olyan fokra emelkedik, hogy Vargháéknak el kell utazniuk. Kapóra jön egy állás a férjnek Nagyváradon, azonnal elfogadják, azóta itt élnek...

A Nagyvárad melletti bájos Félix-fürdőn találkoztam velük. Szívesen látnak kis nyaralójukban. Erdő szélén, közel a határhoz.

Főként azért jöttem, hogy lássam gyógyultan egy évvel a rendkívüli esemény után, s halljam, vajjon változatlan-e az a meggyőződése, hogy súlyos bajából a hirtelen gyógyulást Kaszap István közbenjárásának tulajdonítja?

Leülünk a kis terrasra. Délután öt óra, az este fél tízkor induló vonatig van még elég idő. Vargha Gyuláné sokszor és szívesen elmondhatta már betegségének és gyógyulásának történetét. Mert készen, időrendben adja elő... Tréfásan szól urához:

— Menjén el sétálni, hiszen rengeteget hallotta...

De Vargha Gyula megértően és szeretettel bólint. Marad.

Nem mondom el a történetet olyan aprólékos részletességgel, ahogyan tudom, mert lényegében nem újság. Egy évvel ezelőtti történet, s riportok is jelentek meg róla. vidéki, de fővárosi lapokban is.

Vargha Gyuláné OTL-tag volt és megörizte betegség igazolványát, s ezen „a betegség megnevezése” rovatban ez áll: embolia cerebri.

1941-ben betegedett meg, röviddel azután, hogy a jügoszláv repülők megtámadták Szegedet. Hosszú ideig tartott, amíg megállapították betegségét s a kezelés abból állt, hogy mozdulatlan fekvésre parancsolták. Így feküdt

hat hónapig. Akkor orvosa, Gottwald László dr. megengedte, hogy felkeljen. Felkeljen? Kiemelték az ágyból, s ekkor tudták megállapítani a teljes baloldali bénulást. A férj minden tükröt eltüntetett a házból, nehogy felesége megnézhesse arcát, s kétségbeesés ijesztőn félrenéz, meredt bal szemén. Ettől kezdve ülhetett. De most is, mint a fekvés alatt, irtózatossá fejfájásai voltak. Derekán pedig állandóan övet érzett. Megkérdezte orvosát, mi a reménye. Az orvos, régi háziorvosuk őszinte volt, nem sok jóval kecsegtette, mondván, hogy így, félig békán, élélhet száz évig is.

Ha regényt írnék, nem valószínű, hogy megírnék, akkor megkérdezném, hogy megírnék egy asszony lelkiállapotát, aki mindig mozgékony volt, agilis, eleven, s most hat hónapi szenvedés és mozdulatlan fekvés után, negyven éves korában, annyi reménye marad további életére, hogy él és úgy, hogy néha felöltöztetik és beleültetik egy karoszékekbe.

(Folytatjuk.)

1100 pengőt adományozott az Americana Bihari Csoportja a Katolikus Diákotthon Mozgalom céljára

Nagyvárad, október 19. Az Americana Biharmegyei Corporatioja vasárnap tartotta Veni Sancteját az Orsolyák templomában. A Veni Sancten a Corporatio tagjai csaknem teljes számban megjelentek. Az akadémiai évet megnyitó kiskáptalanját október 20-án, pontosan fél 6 órai kezdettel tartja meg a Corporatio a Katolikus Kör előadó termében. Ez alkalommal ismerteti a prior az 1943/44. akadémiai év munkatervét, majd P. Röss Bertalan kapucinus atya tart előadást.

A kiskáptalanra a Corporatio minden tagját tisztelettel meghívja a priorátus, vendégeket is szívesen látnak.

Értesülésünk szerint, az Americana Bihari Corporatioja 1100 pengőt ajánlott fel a Katolikus Diákotthon Mozgalom céljára.

Egy kiállítás tanulságai

Végetért a szolnokiak képiállításai, a művészek autóra rakták festményeiket és szobraikat s elrobogtak Nagyváradról. Ha maradt is itt egy-kettő közülük, akiknek, úgy halljuk, arcképmegrendelésük akadt, most már elbírnak néhány visszatekintő megállapítást.

Huszonegy képet adtak el, de festmény, illetve pasztell csak tizenhárom talált gazdát Nagyváradon, a többi falmű, ami akárhány példányban sokszorosítható s így olcsóbb árat szabhatott neki a művész. A magasabb árú képek közül hármat a város vásárolt meg s csak egészen csekély azoknak a drágább képeknek az ára, amelyeket magánemberek vettek meg. A közönség megijedt a számjegyekről, amelyek a kiállított képeken elhelyezett cédulákon a művek címei alatt fel voltak tüntetve. Elképzelhetetlennek tartják az emberek, hogy egy tájképet, ha nagyobb méretű s ha országos nevű festő munkája is, 1500—2400 pengőt kérjenek. Lehet, hogy a szolnokiak ezért nem bocsájtottak katalógust a közönség rendelkezésére, hogy a magas számjegyek összefüggő sora ne rémítse meg jobban a tárlat látogatóit. Ez a hiányos kényelmetlenség és körülményesség tette a szemlélődést a művészek neveit nem eléggé ismerő nézők számára, de azt a megállapítást, hogy az árak általában borsosak, mégsem háríthatta el s az kedvét szegte a közönségnek nemcsak a vásárlás, hanem a látogatás tekintetében is.

Kétségtelen, hogy a művészi munkát nem lehet a felhasználó anyag és az előállítás idejére vonatkoztatott napszám szerint értékelni, de azért mégis felmerül a kérdés, hogy kinek festenek a festők és kinek mintáznak a szobrászok, ha a művész egy alkotásáért, amely végeredményben kevés befektetéssel és — a témakeresés, a megálmodás, a kiérlelés idejét is beleszámítva — néhány nap alatt mégis csak elkészül, kétezer pengőt kér. Mennyit kell annak a művésznek havonta keresnie, aki egy képre elkora összeget tud adni? Azt is lehet válaszolni erre, hogy a szegény vagy a kiskeresetű ember akasza tele fényképekkel és giccsel lakása falait. De akkor hogyan várhatjuk a művészet értékelését a nagyközönségtől, ha már eleve lemondhatunk arról, hogy valaha is művészi becsület, eredeti kép tulajdonába jusson? Egy magasabb rangú tisztviselőnek is mindössze havi 7—800 pengő fizetése van, a kereskedők és iparosok között se sok akad, aki havi 1500 pengőnél nagyobb tiszta jövedelmet mutat fel s ha vannak is vállalkozók és szabadfoglalkozásúak, akik még magasabb keresettel rendelkeznek, ezeknek a száma csekély ahhoz, hogy a művészi termelés tisztán rájuk támaszkodjék. Nem valószínű, hogy egy közepes keresetű polgár vagy középosztálybeli intellektuális egy-két hónapi egész jövedelmét odaadja azért, hogy egy szép képet akaszthasson a lakása falára. Pedig a művészhez mindenkinek joga van s a műérték igen gyakran éppen ezek sorában található, míg a nagyjövedelműek, a tapasztalat szerint, jobban kedvelik a pezsgő lakomákat s ha már lakberendezési tárgyokról van szó, a pompás, nehéz butorokat, szőnyeget és függönyöket, amelyek nagyobb fitogtatási értéket képviselnek társaságuk tagjai előtt.

Azt is mondhatná valaki, hogy a szegényember vásároljon kis művészeti

hiszen ilyet is nyilvántart több mint ezret a magyar képzőművészet. De a szolnokiak közül is csak kettő-három számít elsővonalbeli művésznek, a többitől, ha kitűnőek is, még nem vett eléggé tudomást a művészettörténelem. S azonkívül a kis festők is hasonló művészi öntudattal állapítják meg képeik árát s csak a végszükség szorítja őket szerényebb igényekre. Ennek a végszükségnek azonban rendszerint műkereskedők a vámszedői, ha egyáltalában sikerül a kisebbnevű festőnek megvásárlásra érdemes művet alkotnia.

Mert a neves festők munkái előtt is gyakran tájékozatlanul áll meg a közönség. Mint a szolnokiak nagyváradon kiállításán is meg lehetett állapítani, a modern irányzatok képviselői nem találhatnak méltánylásra a közönség körében. A Nagyváradon megvásárolt képek túlnyomó részben enyhén impresszionizmusba hajló naturalista felfogá-

súak, míg az újszerű megoldásaikat elutasította a közvélemény. Futótűzként terjedt el a városban, hogy az egyik festő képein vörös és zöld lovak váltakoznak s hogy az egyik szobrász női aktjai következetesen „oszlop-lábuak”. Az ilyen eltulzások és modorosságok kétségkívül nem mindig indokoltak a művészetben, ha nem is szolgáltatnak a megrémülésre okot. De ha a közönség nem tudja megértőbb szemmel nézni ezeket a stíluskereséseket, az megint csak a művészre való nevelés hiányára vezethető vissza, amiben nagy szerepe van annak, hogy a művészek légüres térben mozognak magas áráikkal.

Ezzel kapcsolatban megemlíthetjük azt is, hogy a szolnokiak kiállításának egypengős beléptidija nem volt éppen szerencsés gondolat. Mert igaz ugyan, hogy egy pengő nem számít annak, aki 1500 pengős képek vásárlásánál szóba jöhet, de éppen a közönség nevelése szempontjából fontos lett volna, hogy azok is megteljenek a kiállítást, akik nem tudnak ugyan képeket vásárolni, de érdeklődnek a művészet iránt. (j. b.)

Nagyváradon primás Bura Sándor tizenkilenc éves unokaöccse

Több száz éves népdalokat játszik és a sebesülteknek szeretne sokat muzsikálni

Bölcs mondások, szólások, példabeszédek és töménytelen megállapítások jelzik, hogy az emberek általában csak a rosszat veszik észre, csak a rosszba botlanak bele s a jó mellett elhaladnak, anélkül, hogy figyelnének rá. Természetesnek tartják, hiszen „az ember eleve jól van teremtve” s csak az az érdekes, ha elromlik. Így ez mindenben. És így mentem el én nap, mint nap a Kapucinus-utcában, anélkül, hogy a szép, ősrégi népdalok, amelyek a Bakcsy-vendéglőből szűrődtek ki az utcára, felkeltették volna figyelmemet. Ha slágerket játszott volna a zenekar, talán hamarabb felfigyeltem volna.

Valamelyik nap aztán belátogattam azon célból, hogy még az új hegyi nedű megjelenése előtt tartsam magamban egy kis a tavalyi ízét. A jüsttől homályos terem egyik sarkában cigányzenekar muzsikált. A primás jömege jelenésű, fiatal mondhatni gyerek volt. Szembe állt bandájával, nekem háttal. Valami melankólikus, bús magyar dallamot játszott és bizony, így csak hátulról nézve is megállapítottam azonnal, hogy ujj- és vonótechnikában a fiúnál nincs hiba. Leültem, megrendeltem az italt, aztán odaszólítottam a primást.

— Jöjjön csak ide! Mondja csak, mi volt az a szép dal, amit játszott?

— Ez kérem, egyik saját szerzeményem! — válaszolt s szerényen pengőte a vallomáshoz heggedűjét.

— Ne mondja, — mondtam és mivel éppen bővebben voltam időmnek, megkértem, üljön mellém, igyék italomból és meséljen valamit majd szóval, majd vonóval. — Váradon fia maga?

— Az vagyok. Ferenc-utca 17. szám alatt lakom.

Lassan-lassan megtudom tőle, hogy Mezey (Zombó) Györgynek hívják. Tizenkilenc éves, tizen vannak testvérek. Közel rokona, unokaöccse a fővárosi Hungária-szálló világhírű zenészenek, Bura Sándornak.

— Hát mondja csak, mióta játszik?

— Én, kérem, — meséli hévvel — 3 éves korom óta! Akkor még természetesen nem tudtam nyakamba fogni a hegedűt, hát úgy tettem, hogy leállítottam s úgy játszottam rajta, mintha gondolküznék. Így szórakoztattam a környéket pár éven át, majd hat éves koromban aztán már kisheggedűvel „szabályosan” is versenyre keltem bátyámmal, aki tanított. Ma már nála sokkal jobban játszom.

— És miért itt játszik?

— Játszottam én kérem nagyobb helyen is. 10 éves koromtól kezdve hegedültem az Európa-szállóban, aztán az Emkében. Itt aztán saját zenekarom vezetem!

— Ahá, szóval itt maga a fővezér! Hát aztán zenei végzettsége dolgában hogy áll?

— Középfokú tanulmányaim befejeztem már, pár évvel ezelőtt. Zeneakadémiára szeretnék menni, de úgy áll a dolog, hogy bátyám, aki keresetne rajtam kívül, már 25 hónapja frontszolgálatot teljesít. Én tartom a nagy családot, kérem egyedül. Többi testvéreim még nem keresnek, többnyire iskolások. Hívott Bura Sándor is fel Pestre, de éppen az elmondottak miatt nem tudok még elmenni. Ő nem maga mellé, hanem a Rajkózenekarba akart felvenni.

Nagyon komolyan beszél. Látszik rajta, hogy így fiatalon is gondokkal küzd már. Bizony tiszta családnak nem könnyű élelmet és ruházatot keresni!

További kérdésekre előadja, hogy egyetlen vágya, továbbképeztetni magát és szeretne valaki olyan előtt bemutatkozni játékával, akinek módjában állna megnyitni előtte a Rádióhoz vezető utat. A tavalyi filmre vették — meséli — amikor az „Erdély kapuja” e rövidfilm készült. Ebben mint a nagyváradon levante cigányzenekar primása mutatkozott be a mozivászonon.

— Látnom, jegyezgetni amit mondom, — mondja aztán. — Ha már valahol írni akar erről, kérem, írja meg, hogy szeretnék minél több meghívást kapni a

sebesültekhez és szeretném őket minél többet és minél jobban szórakoztatni zenekarommal.

Megígérem neki. Aztán még arról kérdezem meg, hogy, kultiválja-e az ősi népdalokat, vagy csak a tiszavirág-dalokon lovagol? Elmondja, hogy zenekarával rengeteg 2—300 éves népdalt tanított be és a nagy magyar nótaköltők halhatatlan dalai mellett azokat szereti legjobban muzsikálgatni.

A zenekar tagjai már megúnják a sutogást. Gyurka feláll és összesug velük. Aztán ráhelyezi vonóját a húrokra és szempillája mozgásával vezényli a többi: rázendítenek Kodály: Hány Jánosának toborzójára.

Utána visszajön. Elmondja, hogy ő még nagyon sokat szeretne tanulni. Eszményképe az örökké élő Dankó Pista! Lassan kiürülnek poharaink, bucsuzom Nagyvárad legfiatalabb primásától. Biztatom bucsuzól, hogy ne aggódjék, a magyar tehetségek nem vesznek kárba, mert, hála Istennek, vannak még arra elhivatott embereink, akik kiválasztják a búzaszemeket a konkoly közül és kiemelik, felkarolják s utatengednek a magyar tehetségnek.

... Fekete szeme csillog, amint kezét nyújtja s kézzorításban érzem, hogy nem volt kár betérnem s megismerkednem vele... (—ermi)

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei

Kovács Károly felléptével „Az ember tragédiája” kedden és szerdán este

Madách Imre remekműve. Az ember tragédiája kedden és szerdán este kivételesen fél 7 órai kezdettel, Kovács Károly, a budapesti Nemzeti Színház művészenek vendégfellépésével kerül színpadra rendezési helyarákkal. Az illusztris vendégművész Madách Imre remekművében Lucifer szerepét alakítja. Kedvezményes szelvények és utalványok csak a szerdai előadásra érvényesek.

Ártatlan vagyok! Henri Groziere kacagató vígjáték-ujdonságát csütörtökön este „bemutató bérletben” mutatja be a színház. Putnik Balint rendezésében. Az Andrássy Színház nagyszerű ujdonságát Vaszary János ültette át a magyar színpad számára s telve van szípközölő szellemességgel. 3 órás vidám kacagás és szórakozás! Figyelem! Csak felnőtteknek! A darabot Putnik Balint igazgató rendezte. Főbb szerepők: Antal Erzsébet, Czéh Gitta, Bakay Lajos, Lendvai Lajos és Ross József. Az „Ártatlan vagyok!” csütörtökön este bemutató bérletben, pénteken este A-bérletben, szombaton este bérlet-színpadon kerül színpadra.

Közkirántra szombaton délután egy negyed 4 órai kezdettel a színház megismétli a több oldalról érkezett kívánságra a *Latyi-Matyi* gyermek meseoperett előadását. Sok-sok ének és tánc. Rengeteg humor és tréfa. Szabó bácsi, a furfangos cukrászinas, minden jó gyermeknek cukorkát és süteményt ad! „Olcsó helyárak! Jegyek már válthatók.

Előkészületben: a „Két kapitány” című operett-száger.

HETI MŰSOR:

Kedden este kivételesen fél 7 órakor: *Az ember tragédiája* (Kovács Károlyval).

Szerdán este kivételesen fél 7 órakor: *Az ember tragédiája* (Kovács Károlyval).

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SKLÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkszámánk
 száma: 72.301.
 Kézirátokat nem adunk vissza.

Albrecht Dezső előadása. Ma, kedden este 7 órakor az Erdélyi Fiatalok Körenek a vitaestjén Albrecht Dezső tart előadást a Magyar Ház nagytermében. Érdeklődőket szívesen lát a rendezőség.

Elutazott Budapestről Raeder tengernagy és Meissner államtitkár. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Raeder birodalmi főtengernagy és Meissner államminiszter háromnapos budapesti tartózkodásuk után, repülőgépen a budaörsi repülőtérrel visszautaztak Berlinbe.

Dr Patzkó Elemér beszámolója Érmihályfalván. Vasárnap délelőtt az Erdélyi Párt érmihályfalvi szervezetében dr Patzkó Elemér országgyűlési képviselő beszámolóval tart.

NEM ERTE BALESET GIRAUD TÁBORNOKOT, Algirból jelentik: (B. T.) Francia részről cáfolják azokat a híreket, amelyek szerint Giraud tábornok, Korzika szigetén súlyos balesetet szenvedett, Giraud a legjobb egészségnek örvend.

Halálos szerencsétlenséget okoztak a megvadult lovak Margittán. Margittáról jelentik: Ma reggel jelentették a nagyváradi ügyészségnek, hogy Margitta község határában haladt az uton *Muntyán* Péter gazda és ölében vitte kisfiát. Vele szemben közeledett *Szabó Sándor* szekerevel. A lovak hirtelen megvadultak és Muntyánéknak szaladtak. A kisfiu olyan szerencsétlenül hullott ki apja öléből, hogy lezuhanva azonnal szörnyet halt. Az apa könnyebb sérüléseket szenvedett.

TEHERÁNBA ÉRKEZETT A MOSZKVAI PATRIARCHA. Erserumból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A teheráni rádió jelentése szerint a moszkvai pátriárcha körútja során Teheránba érkezett.

ELJEGYZÉS. Vecsei Nagy Gréte konyári tanítónőt eljegyezte Radnai Viktor zászlós, róm. kat. tanító Derecskéről.

Őrizetbe vette a rendőrség egy szélhámosnőt. Nagyvárad, október 19. A nagyváradi rendőrség kedden délelőtt őrizetbe vette özvegy Szabó Antalné Huszár-utca 10. szám alatt lakó magánzónót, aki azzal az ürüggyel, hogy egy magasrangú állami tisztviselő felesége, különböző szélhámoságokat követett el. Több ismerősének áldalmiszert, és egyéb árut igért eladás céljából, kisebb-nagyobb előlegeket vett fel, amelyeket sem vissza nem adott, se az árut nem szállította. A szélhámos asszonyt végül is feljelentették, mire a rendőrség előállította és megindította ellene az eljárást.

Elmaradt Dudás Miklós görögkatolikus püspök nagyváradi utja. Nagyvárad, október 19. Lapunk tegnapi számában hirt adtunk arról, hogy *Dudás Miklós* görög katolikus püspök Nagyváradra érkezett. A hírrel kapcsolatban annak közlését kérték, hogy *Dudás* püspök nagyváradi utja elmaradt.

HUSZONHÉT ÉVIG UTAZOTT EGY TÁBORI LEVELEZŐLAP. Sopronból jelentik: *Hattinger János* fertőbozi földműves az első világháború idején az orosz frontról 1916-ban tábori levelezőlapot küldött. Fertőhoz községben lakó édesapjának. Ezt a lapot 27 év után most kézbesítette a posta magának a feladó *Hattinger János*nak, miután időközben a címzett apa meghalt.

Robbanó cigarettatárcától súlyosan megsérült egy romániai földműves. Bukarest. (MTI.) A román lapok beszámolnak arról, hogy egy brailamegyei községben *Tomescu* földműves a falu főutcáján cigarettatárcát talált. Felvette és fel akarta nyitni, mire a tárca felrobbant. *Tomescu* mindkét kezét könyökből leszakította és egyéb testrészein is súlyos sérüléseket okozott. A földművest kórházba szállították. Állapota aggasztó. A vizsgálat megállapította, hogy a cigarettatárcát, mint más robbanó tárgyakat is, ellenséges repülőgépekről dobták le.

Kivégzés volt a gyűjtőfogház udvarán. A Magyar Országos Tudósító jelenti: Hétfőn délben a gyűjtőfogház udvarán *Bogár János* állami ítéletvégrehajtó felakasztotta *Spalvienszki* Henrik 27 éves lengyelországi születésű villanyszerelőt, aki az elsötétítés ideje alatt betöréses lopásokat követett el és rálőtt az őt igazolni akaró csendőrré.

Új petroleum-nagykereskedő Nagyváradon. Tudomására hozom a város közönségének, hogy a Közellátásügyi Minisztérium 41.444-1943. K. M. számú rendelkezésével *Balogh Zoltán* nagyváradi — Kolozsvári-ut 53. sz. a — lakost a 162. sz. petroleumkörzetben Nagyvárad székhellyel, petroleum nagykereskedőül jelölte ki. Nagyvárad, 1943 október 14. Dr Soós s. k., polgármester.

Koszorúmegváltás. Jakabffy Gyula édesanyja elhunyt alkalmából az Andrányi-cég személyzete koszorúmegváltás címén 30 pengőt juttatott el a *Magyar Lapok* szerkesztőségébe.

Elkészült a chicagói földalatti vasút. Bern. (MTI.) Chicagóban elkészült a földalatti vasút. Hossza nyolc kilométer. Később 70 km.-re bővítik ki.

Megszületett Nagy-Bukarest. Bukarest. (MTI.) A román belügyminisztérium rendelete értelmében Bukarest elővárosát a bukaresti közigazgatásba olvasztották be. Ezzel a rendelettel megszületett Nagy-Bukarest.

Erdekes emberek különös története

Az ötös számú Őrház

Öt fő-zereplője: Bulla Elma, Jávor Pál, Bihary József, Hajmássy Miklós, Toronyi Imre

Kedden utoljára:
Fráter Loránd

Szerdától a
CASINO-ban

Sforza gróf Algirban. Zürich. (MTI.) *Sforza* gróf hétfőn Londonból Algirba érkezett.

Adókedvezményben részesítik Romániában a vidéken megnyíló gyógyszerárakat. Bukarest. (MTI.) A román hivatalos lapban megjelent törvényrendelet szerint, az állam adókedvezményeket engedélyezett mindazoknak a diplomával rendelkező gyógyszerészeknek, akik foglalkozásukat vidéken kezdik meg. Ezenkívül a törvényrendelet szerint, vidéken ujonnan megnyíló gyógyszerárak a jövőben adómentességet élvez.

Halálos ítéletek éjszakai rablás miatt. A Magyar Országos Tudósító jelenti: A budapesti törvényszék rögtönítélő tanácsa a budapesti Uzsokitea egyik villájában elkövetett rablás büntette miatt kötéllátsali halálra ítélte *Hermál Márton* 23 éves napszámost és *Magyari László* 21 éves lakatossegédet. Büntőrsáikat, *Gergás János* mészárossegédet 12 évi, *Keréky György* Józsefet és *Puja Sándort* egyenként 10 évi fegyházra ítélte a rögtönítélő tanács.

Algirba érkezett a francia kommunista vezére. Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: *Andre Marty* francia kommunista vezér Moszkvából repülőgépen Algirba érkezett.

Nem enyhül az indiai éhínség. Zürich. (MTI.) Kalkuttából jelenti az Exchange iroda: A legutóbbi statisztikai adatok szerint, augusztus 16 és október 12 között egyedül Kalkuttában 8.800 éhezőt szállítottak be kórházba, ezek közül 2.497 meghalt. Augusztus elsejétől október 12-éig Kalkutta utcáin 4.417 embert találtak holtan.

Ha folytonos bélpangásaitól és túlsok gyomorsavától okvetlen meg akar szabadulni, úgy ne mulassza el reggelenként felkeléskor egynegyed, esetleg fél pohár természetes „*Ferenc József*” keserűvizet inni. Kérdezze meg orvosát!

Tűzet okoztak a gyufával játszó gyermekek. Makó. (MTI.) Hétfőn délután *Makó* egyik legsűrűbben lakott részében tűz keletkezett és csak a tűzoltóság gyors közbelépésének köszönhető, hogy az erős szélben nem keletkezett nagyobb veszedelem. A sűrűn egymás mellett épült házak udvarán sok takarmány volt felhalmozva. A tűz itt keletkezett. Az egész takarmánykészlet elégett. A Deák *Ferenc*-utca egyik háza is tűzet fogott, de hamarosan eloltották. A vizsgálat megállapította, hogy a tűzet gyufával játszó gyerekek okozták.

Az Actio Catolica 115 sz filmkritikája

„*SZIAMI MACSKA*”. Gyenge felépítésű, együgyű fordulatokban és lokáljelenetekben bővelkedő magyar filmdolgozat. Erkölcsileg közömbös. „*MEGALMODTALAK*”. Szórakoztató vigjáték, néhány kifogás alá eső érzéki jelenettel.

A Biharmegyei és Nagyváradi Régészeti és Történelmi Egyesület október 24-én, a Katolikus Körben tartja ezévi rendezés választmányi és közgyűlését, amelyre úgy a tagokat, mint az érdeklődőket biztatással meghívja az Elnökség.

Az Ipartestület Faipari Szakosztálya felhívja tagjait figyelmét, hogy enyvtalványaikat folyó hó 19-étől folyó hó 28. déli 1 óráig okvetlen vegyék át a szakosztálynál, mert ellenkező esetben utalványaik érvényüket veszítik. Elnökség.

Összeül a Ház összeférhetlenségi és véderőbizottsága. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház véderő bizottsága október 21-én tartandó ülésén a honvédelmi miniszter tájékoztatást mond. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága október 21-én ülést tart, amelynek tárgya *Pecsornik Ottó* országgyűlési képviselő ellen bejelentett összeférhetlenségi ügy előadójának megválasztása és az első tárgyalási határnap kitűzése.

Felemelték a kenyérfejadagot Törökországban. Istanbulból jelentik: (MTI) Lapjelentések szerint október 29-étől a kenyér-fejadagokat az eddigi 350 gr-ról 450 grammra emelik fel.

A Szent László-nyomdában az októberi ajtatosságra kapható szines nyomású SZENT JÓZSEF KÉP az előírt ímászveggel, 100 darab 5 P. — A házáért való ima 100 darab 4 P.

A nagyváradi kir. törvényszék.
P. 5039—1943. szám.

HIRDETME NY

A nagyváradi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Nagyvárad város *Lévai Tibortól*, valamint *Laszt Sámuel* és *Erzsébettől* a közüzemi székház kibővítése céljából jogerősen kisorsajátított ingatlanok kártalanítási árának megállapítása tárgyában 1943. évi november hó 15-én, délelőtt 11 órakor az 1881. XLI. t-c. 46. §-a alapján szóbeli tárgyalást tart a kir. törvényszék I. emelet 58. sz. szobájában.

Nagyvárad, 1943. évi szept. 29.

Dr *Houányi* s. k.
törvényszéki bíró.

KORONA Filmszínház
Szerdától:
Csak 3 napig!

AZ ÉLET MEGY TOVÁBB

Az izzó szenvedély és szerelem hatalmas filmalkotása
Az eiső svéd világfilm. Csak 16 éven felülieknek.

Kedden utoljára:
A varieté csillagai

25.801—31.000 számú fehér tűzifa-ellenőrzési lapok beváltása

Csütörtökön és pénteken kötelesek átvenni a kijelöltek a tűzifát, különben elvesztik októberi igényjogosultságukat

Nagyvárad thj. város polgármestere 5680—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesitem a város közönségét, hogy a fehérszínű tűzifa ellenőrzési lapokra a kereskedők folytatólagon az alábbi sorrendben kötelesek 100—100 kg. tűzifát kiszolgáltatni. A tűzifát mindenki csak a beosztott kereskedőtől és a beosztott napon veheti át. Aki a kijelölt napon nem váltja ki a fát, igényjogosultságát október hónapra elveszti.

Október hó 21-én:

25.801—26.200 Pallós László, Árpád vezér-ut.

26.201—26.400 Heiler József Ghil-lányi-ut.

26.401—26.650 Tyuskay István Sorompó-u. 14.

26.651—27.000 Ludwigh Gyula, Vitéz-u. 1.

27.001—27.250 Bihar Fatelep, Kolozsvári-ut 137.

27.251—27.550 Gergely Emil, Mátyás király-ut 139.

27.551—27.700 Vlád Sándor, Bémtuca 25.

27.701—28.000 Dr Grósz Sándor, Velencei állomás.

28.001—28.600 Hajdu Mihály Árpád vezér-ut.

28.601—29.000 Csonka István Váradvelencei állomás.

29.001—29.200 Havani Sándor Kolozsvári-ut 5.

29.201—29.300 Lévay Erzsébet Váradvelencei állomás.

29.301—29.350 Ea és Szénkereskedelmi R. T., Árpád vezér-ut.

29.351—29.450 Nemes János Ghil-lányi-ut 26.

29.451—29.850 vitéz Tarr Sándor, Szeptember 6-utca.

29.851—30.000 Szabó Sára, Mátyás király-ut 119.

Október hó 22-én:

30.001—30.200 és

30.201—30.400 és

30.401—30.700 Dr Grósz Sándor.

30.701—30.800 Ludwigh Gyula.

30.801—31.000 Pallós László.

A november havi tűzifa szétosztás sorrendjét és módjait a helyi lapokban fogom közölni.

Nagyvárad, 1943 október 18.

Dr Soós s. k. polgármester.

26.201—26.400 Heiler József Ghil-lányi-ut.

26.401—26.650 Tyuskay István Sorompó-u. 14.

26.651—27.000 Ludwigh Gyula, Vitéz-u. 1.

27.001—27.250 Bihar Fatelep, Kolozsvári-ut 137.

27.251—27.550 Gergely Emil, Mátyás király-ut 139.

27.551—27.700 Vlád Sándor, Bémtuca 25.

27.701—28.000 Dr Grósz Sándor, Velencei állomás.

28.001—28.600 Hajdu Mihály Árpád vezér-ut.

28.601—29.000 Csonka István Váradvelencei állomás.

29.001—29.200 Havani Sándor Kolozsvári-ut 5.

29.201—29.300 Lévay Erzsébet Váradvelencei állomás.

29.301—29.350 Ea és Szénkereskedelmi R. T., Árpád vezér-ut.

29.351—29.450 Nemes János Ghil-lányi-ut 26.

29.451—29.850 vitéz Tarr Sándor, Szeptember 6-utca.

29.851—30.000 Szabó Sára, Mátyás király-ut 119.

Október hó 22-én:

30.001—30.200 és

30.201—30.400 és

30.401—30.700 Dr Grósz Sándor.

30.701—30.800 Ludwigh Gyula.

30.801—31.000 Pallós László.

A november havi tűzifa szétosztás sorrendjét és módjait a helyi lapokban fogom közölni.

Nagyvárad, 1943 október 18.

Dr Soós s. k. polgármester.

26.201—26.400 Heiler József Ghil-lányi-ut.

26.401—26.650 Tyuskay István Sorompó-u. 14.

26.651—27.000 Ludwigh Gyula, Vitéz-u. 1.

27.001—27.250 Bihar Fatelep, Kolozsvári-ut 137.

27.251—27.550 Gergely Emil, Mátyás király-ut 139.

27.551—27.700 Vlád Sándor, Bémtuca 25.

27.701—28.000 Dr Grósz Sándor, Velencei állomás.

28.001—28.600 Hajdu Mihály Árpád vezér-ut.

28.601—29.000 Csonka István Váradvelencei állomás.

29.001—29.200 Havani Sándor Kolozsvári-ut 5.

29.201—29.300 Lévay Erzsébet Váradvelencei állomás.

29.301—29.350 Ea és Szénkereskedelmi R. T., Árpád vezér-ut.

29.351—29.450 Nemes János Ghil-lányi-ut 26.

29.451—29.850 vitéz Tarr Sándor, Szeptember 6-utca.

29.851—30.000 Szabó Sára, Mátyás király-ut 119.

Október hó 22-én:

30.001—30.200 és

30.201—30.400 és

30.401—30.700 Dr Grósz Sándor.

30.701—30.800 Ludwigh Gyula.

30.801—31.000 Pallós László.

A november havi tűzifa szétosztás sorrendjét és módjait a helyi lapokban fogom közölni.

Nagyvárad, 1943 október 18.

Dr Soós s. k. polgármester.

26.201—26.400 Heiler József Ghil-lányi-ut.

26.401—26.650 Tyuskay István Sorompó-u. 14.

26.651—27.000 Ludwigh Gyula, Vitéz-u. 1.

27.001—27.250 Bihar Fatelep, Kolozsvári-ut 137.

27.251—27.550 Gergely Emil, Mátyás király-ut 139.

27.551—27.700 Vlád Sándor, Bémtuca 25.

27.701—28.000 Dr Grósz Sándor, Velencei állomás.

28.001—28.600 Hajdu Mihály Árpád vezér-ut.

28.601—29.000 Csonka István Váradvelencei állomás.

29.001—29.200 Havani Sándor Kolozsvári-ut 5.

29.201—29.300 Lévay Erzsébet Váradvelencei állomás.

29.301—29.350 Ea és Szénkereskedelmi R. T., Árpád vezér-ut.

29.351—29.450 Nemes János Ghil-lányi-ut 26.

29.451—29.850 vitéz Tarr Sándor, Szeptember 6-utca.

29.851—30.000 Szabó Sára, Mátyás király-ut 119.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. október 26-án délelőtt 11 órakor, a másodikat 1943. november 4-én délelőtt 11 órakor a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésre azonban az ingóság a becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.

3. Az árverés megtartása vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.

4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. október 18-án.

KUSZENDA FRIGYES
végrehajtó.

A kiadmány hitelűl: Molnár, k. adó.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. október 28-án, a másodikat 1943. november 5-én a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésre azonban az ingóság a becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.

3. Az árverés megtartása vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.

4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. október 18.

LITERÁTI JÁNOS
végrehajtó.

A kiadmány hitelűl: Molnár, k. adó.

SPORT

Országos vívóversenyeket rendez az NSE

Látogatást tettünk az NSE vívótermében és örvendetes látványt nyújtott a fehér ruhába beöltözött sok nő és férfi vívó, akik teljes lelkesedéssel tanulják és izzik ezt a szép, nemes és legmagyarabb sportot. A terem egyik részében a nők, míg a másik részében a férfiak gyakorolnak és iskoláznak a nagyszerű mesterek keze alatt. És ami feltűnő még, hogy nemesek ifjúsági vívók látogatják a termet, hanem meglelt koru férfiak is. Feltűnik dr. vitéz Nadányi János alispán alakja is, amint szorgalmasan készül az idei versenyekre. Tudomásunk szerint a teniszhez hasonló tudással és sikerrel üzi nemesek a kard, hanem a tör és párbajtőr vívást is. Id. Szántay János, az NSE örökös kardbajnoka, Barabás Ferencel egyetemben ambícióval készülnek az előző évek sikereinek megismétlésére.

Kérdést intéztünk Szántay János vívó szakosztályelnökhez, hogy mik a tervei az új évadra vonatkozólag?

— Örömmel látjuk — kezdi beszámolóját —, hogy az utóbbi 10 évben nem volt ilyen népes és látogatott a termünk, mint most. Mint látjuk, felnöttek, hölgyek és gyerekek szép számban keresik fel termünket, hogy tanulják és izzék ezt a szép és nemes sportot. Ellentétben a múltévi rendszerünkkel, az idén nem 3, hanem 6 délután áll a vívni szándékozók rendelkezésére, mikor is Vass Imre és Gyulay Sándor okleveles vívómesterek szakszerű tanítása mellett hamarosan megtanulhatják úgy a kard, mint a tör és párbajtőr vívást. Vívómestereink különben kiváló tanerők, amennyiben a pesti H. T. V. K., valamint a M. A. C. és B. B. T. E. egyesületeknek voltak a vívó oktatójai és számos jelenlegi pesti olimpiikon kerül ki a kezük alól. Azonkívül központi fekvésű vívótermünk (Bémer-tér 2.), valamint hideg és meleg vízzel ellátott fürdő áll a vívók rendelkezésére. Szeretettel karoljuk fel a gyereket és

diák vívók mellett, a hölgyvívókat is és gazdag versenyprogramot nyújtunk a részükre, továbbá különorák állanak rendelkezésükre az olyan vívóknak is, akik a vívást nem versenyszerűen, hanem csak testük edzésére szándékoznak üzni.

Szántay János után, Barabás Ferencet, a szakosztály vezetőjét és állandó versenybíróját kérdezzük meg, hogy mi az idei versenyprogram.

— A programunkat már elkészítettük — kezdi beszámolóját — és azt jóváhagyás végett most küldjük fel a M. V. Sz.-hez. Tíz verseny rendezését tervezzük, melyből két országos I. oszt. verseny is lebonyolításra kerül, a teljes pesti gárda részvételével, továbbá II. és III. oszt. kard, tör és párbajtőr versenyeket is rendezünk, hogy minden osztálybeli versenyzőnek versenyzési lehetőségei legyenek. Megrendezzük még a Hazatérés versenyét a pesti Rendőrtiszt A. C. egy délvidéki és egy felvidéki egyesület csapatai között, valamint a hagyományos Hegedűs Imre vándordíj versenyt is. Ezenkívül minden kiemelkedőbb pesti és vidéki versenyre elvisszük vívóinkat, hogy tanuljanak és győzzenek.

A hölgyversenyekről Szántay Ilonka, kerületi bajnoknő, a női szakosztály vezetője ad bővebb felvilágosítást:

— Nagyon népes és tehetséges női gárdánk van. — kezdi beszámolóját Szántay Ilonka — és ami örvendetes, sok a kezdő. Két, vagy három női versenyt rendezünk és mint a férfiak, úgy mi is részt veszünk a pesti és vidéki versenyeken. A tanítványok igen tehetségesek és szorgalmasak, de külön ki kell emelnünk a már haladó Vén Ildikót, valamint Antal Iónát, T. Hoványi Sárít, Grellneth Editet, Szabó Annit és Millikét, fejezi be beszámolóját a bajnoknő.

Örömmel látjuk tehát, hogy városunk vívóéleté az NSE keretein belül csak fejlődhet és méltóan fogja képviselni Nagyvárad vívósportját országos viszonylatban is.

Jegyelővétel a november 7-iki svéd—magyarrá

A NAC vezetősége elhatározta, hogy a november 7-én sorra kerülő Svédország — Magyarország válogatott labdarúgó mérkőzésre jegyet biztosít tagjai számára. Eppen ezért felhívja az érdeklődő tagokat, hogy aki érdeklődik a mérkőzés iránt, a jegyigénylést október 30-ig Szuhovszky Bertalan főtitkáránál jelentse be, a NAC-otthonban.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 21.

- 6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene.
- 7.00 Hírek. Közlemények.
- 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
- 8.30 A vallás. és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája.
- 10.15 Hinczy László szalonzenekara.
- 11.15 Bocskai Imre zongorázik.
- 11.40 Külföldi híradó.
- 12.10 A Budapest honvéd őrszólóal zenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Dalok.
- 15.30 A Szimfonieta szalonhatos műsora.
- 15.30 A Hevesy tánczene-együttes játézik.
- 16.00 Közművelődési előadásorozat.
- 16.20 Hangszerszólók.
- 17.00 A rádiózenekar műsorából.
- 17.35 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata.
- 18.00 Franciaországi képeskönyv.
- 18.25 Bálint Sándor dr előadása.
- 18.35 Eljen a haza.
- 19.00 Csanak Béla zongorázik.
- 19.20 Almaszüret a Nyírségben.
- 19.45 Szellők szárnyán. Operettegyüttes.
- 21.00 Bonyi Adorján elbeszélése.
- 21.20 Haydn: Esz-dúr vonósnégyes.
- 22.40 Táncczene.

Budapest II.

- 17.30 Francia nyelvoktatás
- 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: Szókratész a szerályból.
- 18.40 Fodor László verseiből ad elő.
- 19.50 Édes anyanyelvünk.
- 21.40 A rádiózenekar műsorából.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Télikabót ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 919

Szülőprés, boroshordó eladó. Jókai-ut. 2. ajtó 2. 918

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Kölcsön 5 éves 5 és fél százalékos költségmentesen kapható „Hitelzövetkezelnél”, Bethlen István-u. 6. 880

Ingatlan

Akik magánházat, bérházat, birtokot, szőlőt, üzletet, malmot eladni, venni akarnak, keressék fel Popovics ingatlanközvetítő irodát, Szent János-u. 6. Telefon: 15—67. 897

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

A szerkesztésért felel. a kiadásért felel. Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos főszekrény-vezető Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgóképsén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5 szám